

คำนำ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีนโยบายให้นำระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน มาใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๕ โดยดำเนินการตามคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ระยะที่ ๑ ซึ่งหลังจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดได้ดำเนินการแล้ว เห็นควรมีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนด แนวทางการดำเนินงานให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น จึงได้มีการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ ขึ้น โดยมีผู้บริหารพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด เข้าร่วมในการนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้เอกสารหลักฐานในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน มีความสมบูรณ์ชัดเจน ประกอบกับในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีประกาศกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เรื่อง การคัดเลือกหน่วยฝึกประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานดีเด่น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ลงพื้นที่ตรวจประเมินหน่วยฝึกทั้งกลุ่มสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ได้พบเห็นเอกสารหลักฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพ

การพัฒนาฝีมือแรงงานในแต่ละแห่งยังมีความแตกต่างกัน จึงนำมาเสนอในที่ประชุมคณะทำงานพัฒนาระบบประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งมีหน้าที่ในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขมาตรฐาน ข้อกำหนด แนวทางดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานของหน่วยฝึก คณะทำงานได้ร่วมกันปรับปรุงจนได้มาเป็นเอกสารคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ ฉบับนี้ เพื่อให้นำไปปฏิบัติงานได้จริงจนประสบความสำเร็จและผ่านการตรวจประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานต่อไป

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานขอขอบคุณทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการพัฒนาและยกระดับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ให้มีคุณภาพรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการพัฒนาฝีมือแรงงานของหน่วยฝึกทุกแห่งจะประสบความสำเร็จและรักษาคุณภาพดังที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมุ่งหวังได้ตลอดไป

(นายนคร ศิลปอาชา)

อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กันยายน ๒๕๕๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
นิยามศัพท์	ค
มาตรฐานที่ ๑ การจัดหลักสูตรการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	๑
มาตรฐานที่ ๒ ผู้รับการฝึก	๓
มาตรฐานที่ ๓ ครูฝึก	๗
มาตรฐานที่ ๔ วิธีการฝึก	๑๐
มาตรฐานที่ ๕ สถานที่และสภาพแวดล้อม	๑๕
มาตรฐานที่ ๖ การประเมินระบบการฝึก	๑๘
มาตรฐานที่ ๗ การประชาสัมพันธ์	๒๑
ภาคผนวก	๒๓
- แบบฟอร์ม	
- ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๗	
- ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยการฝึกยกระดับฝีมือ พ.ศ. ๒๕๔๗	
- ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยการฝากฝึกในกิจการ พ.ศ. ๒๕๔๗	
- ระเบียบกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ว่าด้วยการคัดเลือกบุคคลภายนอกเป็น วิทยากรดำเนินการสอนในหลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน พ.ศ. ๒๕๔๑	

นิยามศัพท์

๑. หน่วยฝึก หมายถึง หน่วยงานของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่มีภารกิจในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ได้แก่ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร และกลุ่มงานอุตสาหกรรมบริการ

๒. ครูฝึก หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ภาคทฤษฎี ดำเนินการถ่ายทอดประสบการณ์และฝึกทักษะฝีมือในภาคปฏิบัติแก่ผู้รับการฝึก ในสาขาอาชีพต่างๆ ที่เข้ารับการฝึกในหน่วยฝึก ได้แก่ นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน นักวิชาการฝึกอาชีพ ครูฝึกฝีมือแรงงาน วิทยากร (ภายนอก) และบุคลากรอื่นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้รับการฝึก

๓. ผู้รับการฝึก หมายถึง บุคคลที่เข้ารับการฝึกในหน่วยฝึกหลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าทำงาน หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ และหลักสูตรการฝึกอาชีพเสริม ทุกสาขาอาชีพที่ดำเนินการฝึก

๔. คู่มือการฝึก หมายถึง เอกสารประกอบการฝึกในแต่ละหลักสูตรของสาขาอาชีพ ที่จัดทำโดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือตำราที่ใช้ในการฝึกที่ครูฝึกจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการฝึก โดยผ่านความเห็นชอบและรับรองจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับ คู่มือการฝึกประกอบด้วย

๔.๑ ใบเตรียมการสอน เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

๔.๒ ใบข้อมูล เป็นเอกสารที่สำคัญของบทเรียน และอธิบายขยายความของหัวข้อสำคัญที่กำหนดไว้ในใบเตรียมการสอน รายละเอียดของเนื้อหาวิชาจะมีการจัดเรียงตามลำดับหัวข้ออย่างถูกต้อง ตามความยากง่าย

๔.๓ ใบขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นเอกสารที่จัดเตรียมไว้เพื่อใช้เป็นบทเรียนภาคปฏิบัติ โดยมีคำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนในการทำงานที่ถูกต้องตรงกับงานที่ปฏิบัติจริง เน้นจุดสำคัญในการทำงานย่อยและเน้นถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับคน เครื่องจักรและอุปกรณ์ โดยใช้คู่กับใบงาน

๔.๔ ใบงาน เป็นเอกสารที่ใช้สำหรับการฝึกปฏิบัติ ใบงานนี้จะมีคำสั่งให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติตามชิ้นงาน จะมีภาพของชิ้นงานหรือภาพ ประกอบก็ได้

๔.๕ ใบทดสอบ เป็นเอกสารที่จัดเตรียมขึ้นสำหรับใช้วัดผลการฝึกของผู้รับการฝึก ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มุ่งทดสอบเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และทัศนคติ

๕. สมุดบันทึกการฝึก หมายถึง เอกสารที่ครูฝึกใช้ในการบันทึกเวลาฝึก เนื้อหาวิชาที่ฝึก ผลการฝึกของผู้รับการฝึก ตามแบบที่กรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำหนด